

Lausunto

YKN-työllisyysalueen lausunto koskien pyyntöä VN/10556/2024

Yleistä lausuttavaa esityskokonaisuudesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi. Ylivieska, Kalajoki, Nivala -työllisyysalue kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen yleistukea koskevasta lainsäädännöstä. Lausumme esityksestä niiltä osin kuin se vaikuttaa työvoimaviranomaisen toimintaan.

Ylivieska, Kalajoki, Nivala -työllisyysalue pitää etuusjärjestelmän yksinkertaistamista kannatettavana, joskin esitys on varsin laaja ja vaikutusten arviointi toimeenpanijoihin jää epäselväksi. Esityksessä olevat työvoimaviranomaista koskevat työnhakija-asiakkaan palveluprosessin muutokset tulevat kuormittamaan kuntien resursseja tilanteessa, missä työvoimapalvelujen siirto kuntiin on tehty aliresursoituna. Esitys sitoo kuntien työvoimaviranomaisten resursseja tavalla, joka ei palvele työllisyysalueen omia tavoitteita. Kunnilla on halu tehdä vaikuttavaa työtä ja liika säätely lainsäädännön kautta vesittää paikallisen asiantuntemuksen arvon.

Lausuttavaa esityksen toimeenpanijoihin

Ylivieska, Kalajoki, Nivala -työllisyysalueen kasvokkain tapahtuvan palvelun painopisteinä ovat ~~olleet~~ nuoret ja pitkäaikaistyöttömät. Kasvokkain tapahtuvan palvelun tuottaminen vaatii kuitenkin harkintavaltaa ja joustoa, jotta palvelua voidaan tuottaa asiakkaan tarpeen mukaisesti. Liian tiukat ja joustamattomat säädökset palvelun tuottamiseksi johtavat palveluprosesseihin, jotka eivät perustu palvelutarpeeseen vaan pelkästään lain kirjaimen noudattamiseen. Jotta lähipalvelua voidaan tuottaa esityksen mukaisesti, tarvitsisi se tuekseen resurssien lisäystä sekä työvoimaviranomaiselle että aktivointisuunnitelmien osalta hyvinvointialueelle.

Lausuttavaa yleistuen määräytymisperusteista

Suojaosan palauttaminen on kannatettava esitys.

Lausuttavaa yleistuen saajalle järjestettävien työnhakukeskusteluiden jaksosta

Tunnistamme tarpeen ja hyödyn nuorten ja pitkään työttömänä olleiden kasvokkain tapahtuvalle palvelulle. Mutta myös tässä tarvitaan joustoa, ja palvelun pitää lähteä asiakkaan tarpeesta. Kategorinen kaikille tuotettava lähipalvelu ei vielä itsessään tuo palvelulle lisäarvoa ja aiheuttaa työvoimaviranomaisille resurssin lisäämisen tarvetta tarpeettomasti. Kun palveluprosessi perustuu asiakkaan palvelutarpeeseen ja luotamme asiantuntijoiden harkintavaltaan, pystymme toimimaan resurssien puitteissa ja asiakaslähtöisesti. Työllisyysalueet ovat hyvin erilaisia ja pelkkä kasvokkain tapahtuvaan palveluun ohjaaminen lainsäädännön avulla ei huomioi alueiden monimuotoisuutta.

Lausuttavaa yleistuen saajalle järjestettävien työnhakukeskusteluiden sisällöstä

Työnhakukeskusteluiden tulee olla sisällöltään ensisijaisesti asiakkaan tarpeita palveleva kokonaisuus. Inhimillisyys ja henkilökohtainen palvelu tulee näkyä myös työnhakukeskustelun sisällössä. Työllisyysalueet ovat keskenään hyvin erilaiset palveluiltaan ja resursseiltaan, ja tämän tulee näkyä luonnollisesti myös työnhakukeskusteluiden sisällössä.

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Aktivointisuunnitelmien tekeminen nykyisen lainsäädännön mukaan tuottaa vaikeuksia resurssien vuoksi sekä työllisyysalueille että hyvinvointialueille. Esityksen mukaisesti aktivointisuunnitelmien tarve lisääntyisi ja kasvattaisi työmäärää huomattavasti.